

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

Ammatillisen koulutuksen kestävän kehityksen ja vihreän siirtymän kehittämishjelma 2022-2023

Kestävän kehityksen ja vihreän siirtymän kehittämishojelman hankkeet

- Aitoo kestäväää kehitystä, Aitoon Emäntäkoulu Oy
- Gradian vihreää siirtymää, Jyväskylän koulutuskuntayhtymä Gradia
- KELI – kestävämpi liikunta-ala, Suomen Urheiluopiston Kannatusosakeyhtiö
- KELI – kestäväää kehitystä liikkuville aloille, Työtehoseura ry
- Kestävän tulevaisuuden ammattilaiset, Turun kaupunki (verkostohanke)
- Kestävät kavionjäljet, Hevosopisto Oy
- Tienviitat vihreään siirtymään kansanopistossa, Suomen ympäristöopisto SYKLI Oy (verkostohanke)
- VASKI – Vastuullinen ja kestävä ammatillinen koulutus, Satakunnan koulutuskuntayhtymä (verkostohanke)
- Vihreää pilotti – Grön pilot, Suupohjan Koulutuskuntayhtymä
- Vihreää tietoa kestäväään koulutukseen, Koulutuskuntayhtymä OSAO

Aitoo kestävää kehitystä

- ammatillisessa erityisoppilaitoksessa

TAVOITTEET JA TOTEUTUNEITA TOIMENPITEITÄ

Oppilaitoksen ympäristöohjelman toimeenpano

⇒ Olemme sisällyttäneet kestävän kehityksen tavoitteet koulutuksen järjestäjän strategiaan ja prosessien tulokortteihin.

Opiskelijoiden keke-osallisuuden ja hyvinvoinnin edistäminen

⇒ Opiskelijamme osallistuvat toiminnan ideointiin ja toteutukseen (esim. lajittelu ja kierrätys).

⇒ Sovellamme toiminnassamme luonto- ja ympäristölähtöisiä menetelmiä.

Opiskelijoiden osaamisen edistäminen

⇒ Tarjoamme TELMA-opiskelijoille täsmätyövalmennusta kiertotalouden ja ympäristönhoidon työtehtävissä.

⇒ Olemme laatineet kestävän kehityksen selkomateriaaleja.

Kokeilut ja kehittäminen

⇒ Koulutuksen järjestäjä on toteuttanut / suunnittelee kestävän kehityksen hankkeita: esim. maalämpö toteutettu, aurinkoenergia, sähköautojen lataus.

LISÄTIEDOT:
S:epo Rinne
seppo.rinne@aikk.fi

Gradian vihreä siirtymä

jaana.tuppurainen@gradia.fi /projektipäällikkö/
Jyväskylän koulutuskuntayhtymä Gradia

Hankkeen neljä tavoitetta:

1. Gradia hiilineutraalitoimija 2030-luvulla
2. Luontohaittojen minimointi
3. Kestävän kädenjäljen vahvistaminen
4. Gradian oman kestävyyskartan luominen

- <https://www.gradia.fi/gradia/jyvaskylan-koulutuskuntayhtyma-gradia/kestava-kehitys>
- <https://sitoumus2050.fi/toimenpidesitoumukset#/details/734181>

- Gradian hallitus: Olemme hiilineutraali toimija omien suorien päästöjen osalta vuonna 2030 ja kaikkien päästöjen osalta 2030-luvulla. Ilmastotiekartan laatiminen.
- Luontopositiivinen Gradia -sitoumus – energian käytön luontohaittahehtaarin laskenta ja haittojen vähentäminen. Laajentaa hiilineutraalin energian käsitettä myös luontohaittojen huomioimiseen
- Henkilöstön ja opiskelijoiden tietoisuuden ja asenteiden sekä oman toimintaympäristön kestävyysosaamisen tunnistaminen ja kasvattaminen: Intra ja www-sivut, perehdytysaineistoa, tiimipalavereiden hyödyntäminen tiedon jakoon, kekeryhmien vertaisohjaus, hankeyhteistyö, työpajat, teematapahtumat...
- Gradian kestävä tulevaisuus –Green Book -ohjelman päivittäminen kestävyystiekartaksi ja vuosikellon käyttöönotto kokonaisuuden hallitsemiseksi. Kestävyys rakentaminen osaksi Gradian organisaatiota jatkuvuuden takaamiseksi.

Suurimmat haasteet: Ison organisaation jo olemassa olevan kestävyystyön haltuunotto ja sen näkyväksi tekeminen kaikille Gradialaisille.

KELI - Kestävää kehitystä liikkuville aloille – Valmistaudutaan hiilineutraaliin toimintaan (16/4467/2021)

Toteuttaja: TTS Työtehoseura

Hankeaika: 2022-23

Mihin haasteisiin haetaan ratkaisua?

Kestävän kehityksen sisällyttäminen liikkuvien alojen opetuskokonaisuuksiin ja työssäoppimispaikkojen toimintaan vaatii sekä kouluttajilta että työssäoppimispaikkojen vastuhenkilöiltä uutta osaamista ja osaamisen päivittämistä.

Toteutus:

KELI-hankkeessa on selvitetty yleiset kestävän kehityksen ja hiilineutraaliuden tarpeet ja tavoitteet TTS:n liikkuvien alojen (kuljetus-, maarakennus- ja metsäkonealat) ammatillisessa koulutuksessa ja työpaikkaohjauksessa. Ratkaisujen kehittäminen käynnissä.

Tuloksina syntyy:

- **Toimintamalli** kestävän kehityksen ja hiilineutraaliuden tavoitteiden toteuttamiseksi ja osaamisen parantamiseksi liikkuvien alojen koulutuksissa ja työelämän työpaikkaohjauksissa.
- **Tiekartta**, jonka avulla koulutusorganisaation on liikkuvien alojen opetustoiminnassaan mahdollista saavuttaa asetetut tavoitteet.
- Kootaan osaamista vahvistavaa **koulutusmateriaalia** työpaikkakouluttajille ja -ohjaajille

Yhteystiedot: Pirita Niemi, pirita.niemi@tts.fi, p. 044 7143732

Kestävät kavionjäljet, Hevosopisto Oy

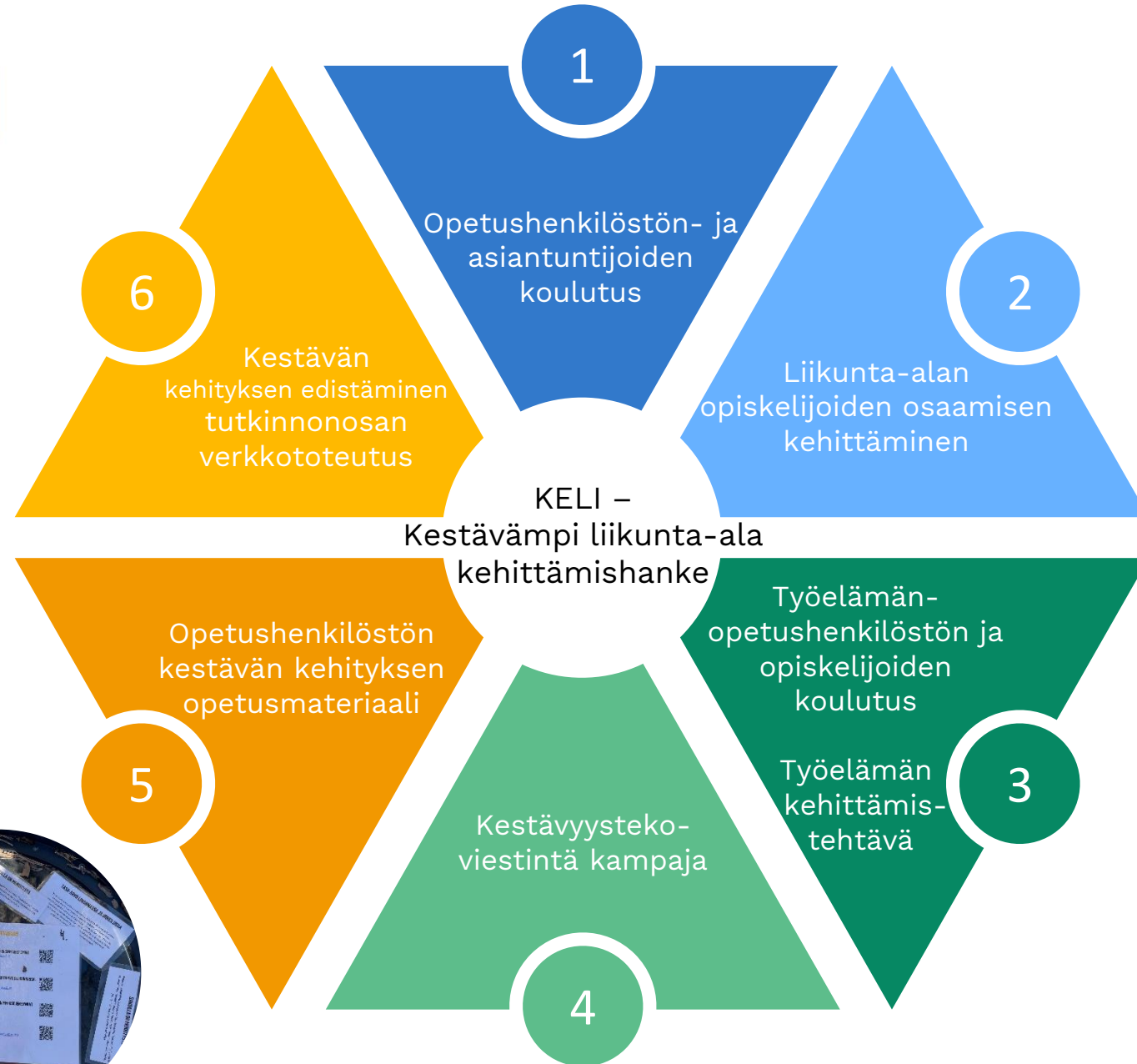
Timo Ilomäki timo.ilomaki@hevosopisto.fi

Hankkeen tavoitteita

- hiilijalanjäljen laskenta
- saada opiskelijat ymmärtämään omaa kulutustaan
- ympäristön liittäminen kiinteäksi osaksi oppimista
- energiankulutuksen yksityiskohtaisempi seuranta ja siitä seuraava pienempi kulutus sekä ympäristön kuormitus

Hankkeen tuloksia

- kesän kilpailujen hiilipäästöjen laskenta (analysointi vielä kesken, sillä dataa on valtavasti)
- hevostallien energiankulutuksen pieneneminen optimoinnin ja nopeampien hälytysten myötä (esim. jos tallin ovet ovat jääneet auki)
- maneesien energiankulutuksen vähentyminen älykkäämmän ohjauksen kautta

KESTÄVÄN TULEVAISUUDEN AMMATILAISET

Oppilaitosten tulee toiminnassaan vastata vihreän siirtymän vaatimukseen

Verkoston jokaisen oppilaitoksen toimintakulttuuria on kehitetty mm. luomalla ja ottamalla käyttöön kestävän kehityksen suunnitelmia ja ohjelmia, kehittämällä prosesseja ja järjestämällä tapahtumia.

Kestävän kehityksen tulee sisältyä kiinteästi ammatilliseen opetukseen

Verkoston oppilaitoksissa on sisällytetty kestävää kehitystä opetukseen luomalla vastuullisuuden osaamislupauksia ja kuvaamalla ympäristövastuuta toteutussuunnitelmiin. Lisäksi on kehitetty kestävän kehityksen AR-peli.

Opettajien kestävän kehityksen osaaminen ja verkostoituminen tulee varmistaa

Henkilöstön osaamista on kehitetty järjestämällä koulutuksia sekä kehittämällä perehdytysmateriaaleja. Yritysyhteistyötä on lisätty vierailuilla ja opintorekillä. Verkoston sisällä on jaettu osaamista mm. työpajoissa.

Oppilaitosten tulee tuntea hiilijalanjälkensä sekä pienentää sitä aktiivisesti

Verkoston oppilaitokset ovat laskeneet hiilijalanjälkensä joko osin tai kokonaan. Hiilijalanjäljen laskentatyökalun kehittämiseen on osallistuttu aktiivisesti. Hiilijalanjäljen pienentämiseen tähtääviä toimenpiteitä on suunniteltu.

Projektipäällikkö Sanna Paloposki
sanna.paloposki@turku.fi 044 907 4314
blog.edu.turku.fi/kestavan-tulevaisuuden-ammattilaiset/

Webinaari

16.11. klo 13-15

Tule kuuntelemaan Tienviitat vihreään siirtymään kansanopistossa – hankkeen tuotokset.

Julkaisemme Tienviitat käsikirjan kansanopistoille oppaaksi vihreään siirtymään

Ilmoittaudu
www.kansanopistot.fi

Suomen Kansanopistoyhdistys
Finlands Folkhögskolläraening

Tienviitat vihreään siirtymään kansanopistossa -hankkeella viitoitettiin kansanopistojen tietä kohti hiilineutraaliutta vuoteen 2035 mennessä. Hankkeen pääkoordinaattorina toimi Suomen ympäristöopisto Sykli. Hankkeessa mukana olevat kansanopistot ovat *Turun kristillinen opisto, Kanneljärven opisto, Jyväskylän kristillinen opisto, Etelä-Pohjanmaan opisto, Kalajoen kristillinen opisto*. Hankkeen yhteistyökumppanit ovat *Suomen kansanopistoyhdistys ry ja VASKI-hanke*.

Kehitetyt toimintamallit ovat kaikkien kansanopistojen hyödynnettävissä.

1. Hiilijalanjäljen pienentäminen

*Hiilijalanjäljen laskenta ja
päästövähennyspolku
Tiedon ja osaamisen kasvattaminen*

2. Kädenjäljen kasvattaminen

*Sidosryhmien osallistaminen
Henkilöstö- ja sidosryhmäkyselyt
Menetelmä-työpajat
Kokeilut ja käytännöt*

Tavoitteet

4. Toimintakulttuurin muutos kohti ekososiaalista sivistystä

*Vihreän siirtymän tiekartta
Johtamisen ja seurannan työkalut
Ilmastovastuullisuus-
osaamislupaukset*

3. Agenda2030 oppisisältöihin

*Kestävän kehityksen, kiertotalouden ja
hiilineutraalisuus osaamisen integrointi
opetukseen ja opinpolkuihin*

Lue lisää <https://sykli.fi/vaiuttaminen/kehittamishankkeet/kansanopistot-matkalle-kohti-hiilineutraaliutta-ja-agenda2030-tavoitteita/>

VASKI – Vastuullinen ja kestävä ammatillinen koulutus

Tavoitteet

Ammatillinen koulutus rakentaa hiilineutraalia ja luonnon kantokyvyn rajoissa toimivaa yhteiskuntaa

- Tukea [Agenda 2030-tavoitteiden](#) toteutumista ammatillisessa koulutuksessa sekä **vahvistaa kestävää kädenjälkeä**
- Pysyviä toiminnallisia ja **rakenteellisia muutoksia**
- Hankkeen eri teemojen tuloksena syntyy [ammatillisen koulutuksen kestävyystiekartta](#)
- Projektin myötävaikutuksena ammatillisten oppilaitosten **omaa kestävä kehityksen ohjelmatyötä** vahvistetaan

Tulokset

- Ammatillisen koulutuksen **kestävyystiekartta** on laadittu laajassa verkostossa työskennellen ja on nyt kaikkien käytettävissä
- VASKI-hankkeen aikana on muodostunut vertaisoppimisen **verkosto**
- Esimerkki työpakettikohtaisista tuloksista: 16 ammatillista oppilaitosta on vienyt **hiilijalanjäljen laskentansa** tulokset yhteiseen koontitiedostoon

www.vaski.info

#vaskihanke #kestävääammattilainen #vihreäsiirtymä

Vihreä Pilotti – Grön Pilot

Ammatillisen koulutuksen kestävän kehityksen ja vihreän siirtymän kehittämishjelma

Tavoitteet

Hankkeen tavoitteena on kehittää luonnonvara-alan opetusympäristön kestävä kehitystä Agenda 2030-tavoitteiden mukaisesti vastuullisen ruokajärjestelmän ja kestävän luonnonvaratalouden toteuttamiseksi oppilaitosverkostopilotoinnilla.

Tuloksia

Teemakuukausien aikana kerättyä kestävän kehityksen materiaalia tuotu esille verkostoissa ja jokaisesta teemasta järjestetty kaikille avoin webinaari.

Materiaaleista koostetaan tietopakettia hankkeen nettisivuille.

<https://sites.google.com/vuoksi.fi/vihreapilotti/etusivu>

Osallistajat:

Suupohjan koulutuskuntayhtymä

Järviseudun koulutuskuntayhtymä

Svenska Österbottens förbund för utbildning och kultur skn

Yhteystiedot:

Esko Lehtimäki

esko.lehtimaki@vuoksi.fi

044 550 1123

OSAO

Tavoite: Hankkeessa laaditaan opetushenkilöstön kestävän kehityksen osaamisen lisäämiseksi 16 eri ammatillisen alan osalta kestävän kehityksen tietopaketti digitaalisessa muodossa.

Tulokset: Opettajien kestävän kehityksen osaaminen lisääntyy. Opettajat voivat käyttää tietopaketin sisältöä pedagogisesti soveltaen opetuksessaan.

Vihreää tietoa kestävään koulutukseen –hanke

Koulutuskuntayhtymä OSAO
Projektipäällikkö Mirja Hietala (mirja.hietala@osao.fi)

